Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 6. marca 2025[1]

Zadeva C-211/24

LEGO A/S
proti
Pozitív Energiaforrás Kft.

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti, Madžarska))

„Predhodno odločanje – Intelektualna lastnina – Modeli Skupnosti – Uredba (ES) št. 6/2002 – Člen 8(3) – Videz izdelka, ki omogoča večkratno sestavo ali povezavo medsebojno zamenljivih delov modularnih sistemov – Člen 10 – Obseg varstva – Pojma ‚seznanjeni uporabnik' in ‚celotni vtis'"

Uvod

1. Pravo Unije o industrijski lastnini jasno razlikuje med vlogami, ki jih imajo različne kategorije zaščitenih pravic: patent varuje tehnične izume, modeli izgled izdelkov, blagovne znamke pa varujejo povezavo med izdelki in storitvami ter njihovimi proizvajalci ali dobavitelji. To razlikovanje je izredno pomembno, saj preprečuje, da bi z izključnimi pravicami, ki jih je razmeroma lahko pridobiti in veljajo zelo dolgo ali celo nedoločen čas, monopolizirali edinstvene rešitve, ki so bistvene za tehnični napredek in neizkrivljeno gospodarsko konkurenco. Za zagotovitev učinkovitosti tega razlikovanja pravo Unije na področju modelov določa, da značilnosti izgleda izdelka, ki jih določa izključno njegova tehnična funkcija, in tiste, ki so bistvene za interoperabilnost izdelkov različnih znamk, niso zaščitene.

2. Vendar pa obstaja izjema od tega pravila v zvezi z „modularnimi sistemi", v skladu s katero se lahko zaščitijo videzi izdelka, katerih namen je omogočiti povezave delov takega sistema. Ta izjema se pogosto imenuje „izjema Lego", saj ima največ koristi od nje sistem kock za sestavljanje, ki ga pozna vsak otrok, star od 3 do 103 let, in se trži pod blagovno znamko LEGO.

3. Sistem kock za sestavljanje Lego je bil razvit v petdesetih letih prejšnjega stoletja. Prva patentna prijava za ta model je bila vložena na Danskem leta 1958. Tehnično rešitev, na kateri je temeljila ta prijava, je tvoril sistem za sestavljanje kock s pomočjo čepkov na vrhu vsake kocke in votlih valjčkov na njeni spodnji strani, oblikovanih in razporejenih tako, da zagotavljajo stabilno

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

povezavo in hkrati omogočajo, da jih otroške roke relativno enostavno razstavijo. Patentno varstvo sistema Lego je bilo pozneje razširjeno po vsem svetu in dopolnjeno z novimi tehničnimi rešitvami. [2]

4. Vendar je večina teh patentov prenehala veljati v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja in proizvajalec kock Lego se je moral soočiti s konkurenco proizvajalcev kock, ki so bile narejene po zgledu njegovega sistema in z njim združljive. Pozneje je bila večina poskusov zaščite tega sistema z drugimi pravicami intelektualne lastnine, in sicer blagovnimi znamkami, modeli ali celo avtorskimi pravicami, neuspešna, zlasti zaradi funkcionalne narave predmeta želenega varstva. [3]

5. Obstoj „izjeme Lego“ kljub temu omogoča ohranitev varstva sistema kock Lego in posredno tehnične rešitve, na kateri temelji, s pravicami iz modela. [4] Ta zadeva daje Sodišču priložnost, da pojasni obseg tega varstva glede na cilje varstva, ki ga v pravu Unije zagotavljajo različne kategorije pravic intelektualne lastnine.

Pravni okvir

6. Člen 3(a), člen 4(1) ter členi 6, 8 in 10 Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti [5] določajo:

„Člen 3

Za namen te uredbe:

(a) ‚videz‘ pomeni izgled celotnega izdelka ali njegovega dela, ki izhaja iz značilnosti zlasti linij, obrisov, barv, oblike, teksture in/ali materialov samega izdelka in/ali značilnosti ornamentov na njem;

[...]

Člen 4

1. Videz izdelka je varovan z modelom Skupnosti, če je nov in ima individualno naravo.

[...]

Člen 6

1. Šteje se, da ima videz izdelka individualno naravo, če se celotni vtis, ki ga naredi na seznanjenega uporabnika, razlikuje od celotnega vtisa, ki ga na takega uporabnika naredi videz izdelka, ki je bil dostopen javnosti:

[...]

[2] O zgodovini varstva sistema Lego s pravom intelektualne lastnine glej zlasti Hunter, D., Thomas, J., „Lego and the System of Intellectual Property, 1955-2015“, *Intellectual Property Quarterly*, 2016, št. 1, str. od 1 do 18.

[3] V zvezi s pravom znamk Unije glej sodbo z dne 14. septembra 2010, Lego Juris/UUNT (C-48/09 P, EU:C:2010:516).

[4] Glej med drugim sodbo z dne 24. marca 2021, Lego/EUIPO – Delta Sport Handelskontor (Igralna kocka za sestavljanje iz igralnega seta za sestavljanje) (T-515/19, EU:T:2021:155).

[5] UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 27, str. 142.

(b) v primeru registriranega modela Skupnosti, pred datumom vložitve prijave za registracijo, ali, če se zahteva prednostna pravica, datumom prednostne pravice.

2. Pri ocenjevanju individualne narave se upošteva stopnja svobode oblikovalca pri razvijanju videza izdelka.

[...]

Člen 8

1. Model Skupnosti ne obstaja za značilnosti izgleda izdelka, ki jih določa izključno njegova tehnična funkcija.

2. Model Skupnosti ne obstaja za značilnosti izgleda izdelka, ki morajo biti reproducirane v natančni obliki in dimenzijah, zato da bi bilo mogoče izdelek, v katerega je videz izdelka vgrajen oziroma pri katerem se uporablja, mehansko povezati z drugim izdelkom ali ga namestiti vanj, okrog njega ali ob njega, tako da lahko vsak od izdelkov opravlja svojo funkcijo.

3. Ne glede na odstavek 2 obstaja model Skupnosti pod pogoji iz členov 5 in 6 za videz izdelka, ki je namenjen za omogočanje večkratne sestave ali povezave medsebojno zamenljivih delov modularnih sistemov.

[...]

Člen 10

1. Obseg varstva iz modela Skupnosti zajema vsak videz izdelka, ki na seznanjenega uporabnika ne naredi drugačnega celotnega vtisa.

2. Pri ocenjevanju obsega varstva se upošteva stopnja svobode oblikovalca pri razvoju videza izdelka.“

Dejansko stanje, postopek in vprašanji za predhodno odločanje

7. Družba LEGO A/S, družba danskega prava, je med drugim imetnica modela Skupnosti št. 001950981 0001 s prednostno pravico z dne 22. novembra 2011, katerega predmet je povezovalni kos („skupek“) za igračo za sestavljanje, ki ga tvorijo cilinder z nastavki in dve prečni osi, pravokotni druga na drugo in na cilinder, pri čemer sta osi povezani s cilindrom s pomočjo valjaste osnove[6], ter model Skupnosti št. 002137190 0002 s prednostno pravico z dne 16. novembra 2012, katerega predmet je modularni del igrače za sestavljanje, ki je modificirana različica kocke 2x1 in ima na eni strani votle čepke (v nadaljevanju: modela Skupnosti iz postopka v glavni stvari).[7]

8. Družba Pozitív Energiaforrás Kft, družba madžarskega prava, je želela pod znamko Qman uvoziti igrače za sestavljanje, ki jih tvorijo modularni plastični elementi, ki med drugim vsebujejo eno ali več kock za sestavljanje in naj bi kršili modela Skupnosti iz postopka v glavni stvari.

[6] Ta del je v katalogu LEGO naveden pod imenom „Technic, Axle and pin connector hub with 2 perpendicular axles“.

[7] Ta del je v katalogu LEGO naveden kot „Brick, modified 1 x 2 with studs on 1 side“.

9. Po prijavi družbe LEGO je Nemzeti Adó- és Vámhivatal Veszprém Megyei Adó- és Vámigazgatósága (davčni in carinski direktorat v Veszprému, ki spada pod nacionalno davčno in carinsko upravo, Madžarska) odredil zadržanje tega blaga in nato proti poslovodji družbe Pozitív Energiaforrás začel postopek zaradi kršitve zaradi suma kršitve pravic industrijske lastnine družbe LEGO.

10. Družba LEGO je 22. junija 2022 pri Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti, Madžarska) na podlagi členov 10 in 89 Uredbe št. 6/2002 vložila predlog za izdajo začasne odredbe za zaseg igralnih setov za sestavljanje, ki so sporni v postopku v glavni stvari. To sodišče je zavrnilo ta predlog, saj je menilo, da sta modela Skupnosti iz postopka v glavni stvari varovana na podlagi člena 8(3) te uredbe in da je bil ustvarjalni manevrski prostor pri snovanju take oblike zelo omejen, ker je obliko povezovalnih delov določala izključno njihova tehnična funkcija. Ob upoštevanju tudi oblike in velikosti izdelka je odločilo, da bi seznanjeni uporabnik tak model preučeval s še posebej izostrenim očesom in bil pozoren na najmanjše podrobnosti. V skladu s tem je natančno primerjalo registrirane upodobitve dveh modelov Skupnosti iz postopka v glavni stvari s fotografskimi reprodukcijami izdelkov družbe Pozitív Energiaforrás in ugotovilo, da ti zadnji izdelki pri seznanjenem uporabniku ustvarijo drugačen celotni vtis kot modela Skupnosti iz postopka v glavni stvari.

11. Fővárosi Ítélőtábla (višje sodišče v Budimpešti, Madžarska) je na podlagi pritožbe družbe LEGO spremenilo to odločbo in odredilo zaseg izdelkov, ki so sporni v postopku v glavni stvari, ker modela Skupnosti iz postopka v glavni stvari in izdelki družbe Pozitív Energiaforrás pri seznanjenem uporabniku ne ustvarijo drugačnega celotnega vtisa. Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska), ki je obravnavalo kasacijsko pritožbo družbe Pozitív Energiaforrás, je navedeno odločitev potrdilo.

12. Družba LEGO je nato pri Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti), ki je predložitveno sodišče, vložila tožbo zaradi kršitve pravic, s katero je v bistvu predlagala, naj se ugotovi kršitev, naj se družbi Pozitív Energiaforrás prepove, da nadaljuje z dejanji, ki kršijo model, in naj se uporabijo druge pravne posledice teh dejanj.

13. V teh okoliščinah je Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je v zadevi, kakršna je ta v postopku o glavni stvari, v kateri se imetnik sklicuje na model, varovan na podlagi člena 8(3) Uredbe [št. 6/2002], v zvezi z eno ali več kockami za sestavljanje igralnega seta za sestavljanje tožene stranke, ki opravljajo enako funkcijo sestavljanja kot kocke iz modela tožeče stranke, v skladu s pravom Unije sodna praksa, na podlagi katere sodišča pri ocenjevanju obsega varstva modela tožeče stranke v skladu s členom 10 Uredbe [št. 6/2002]:

– izhajajo iz pojma seznanjenega uporabnika, ki ima v zvezi s funkcijo modela in izdelka tehnična znanja, ki se lahko pričakuje od strokovnjaka na tem področju;

– za seznanjenega uporabnika štejejo tistega, ki s temeljitim, tehničnim in metodičnim pregledom primerja model tožeče stranke in izdelek tožene stranke, ter

– domnevajo, da ta seznanjen uporabnik oblikuje svoj celotni vtis o modelu in izdelku predvsem kot tehnično mnenje?

2. Če bi bilo v zadevi, kakršna je zgoraj opisana, treba ugotoviti, da obseg varstva iz modela tožeče stranke zajema enega ali nekaj kosov igralnega seta za sestavljanje tožene stranke, ki pa pomenijo majhno število kock za sestavljanje glede na celoto: ali je v skladu s pravom Unije priznanje diskrecijske pravice, na podlagi katere sodišče ob upoštevanju, da je kršitev delna, ni zelo resna in v primerjavi s celotnim blagom pomeni le majhen delež, ter interesov, povezanih z neomejeno trgovino z igračami za sestavljanje, ki večinoma ni sporna, torej razlogov, ki so opredeljeni kot ‚posebni razlogi' v smislu člena 89(1) Uredbe [št. 6/2002], zavrne predlog za prepoved nadaljnjega uvoza igrače za sestavljanje v državo?"

14. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je Sodišče prejelo 18. marca 2024. Pisna stališča so predložile stranki v postopku v glavni stvari, madžarska vlada in Evropska komisija. Sodišče je odločilo, da bo o zadevi odločilo brez obravnave.

Analiza

15. Na željo Sodišča se bom v teh sklepnih predlogih omejil na analizo prvega vprašanja za predhodno odločanje. Odgovor na drugo vprašanje je namreč mogoče enostavno izpeljati iz ustaljene sodne prakse.[8]

16. S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10 Uredbe št. 6/2002 razlagati tako, da se obseg varstva videza izdelka iz člena 8(3) te uredbe določi glede na celotni vtis, ki ga ta videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika s poglobljenim tehničnim znanjem in posebno stopnjo pazljivosti glede tehničnih vidikov, in ali je ta celotni vtis predvsem posledica tehničnih vidikov.

17. Za odgovor na to vprašanje, ki bi bil koristen za rešitev spora pred predložitvenim sodiščem, je treba analizirati, prvič, pojem „seznanjeni uporabnik" v smislu Uredbe št. 6/2002 in, drugič, sestavne dele celotnega vtisa, ki ga na takega uporabnika naredi videz izdelka iz člena 8(3) te uredbe, ter dejavnike, ki jih je treba upoštevati pri ocenjevanju obsega varstva takega videza izdelka na podlagi člena 10 te uredbe.

Seznanjeni uporabnik

18. Pojem „seznanjeni uporabnik" je osrednji pojem Uredbe št. 6/2002, saj celotni vtis, ki ga model naredi na takega seznanjenega uporabnika, določa tako, ali je zadevni videz izdelka lahko predmet varstva, s tem da se dokaže njegova individualna narava oziroma se ta ne dokaže, kot tudi obseg tega varstva v razmerju do videzov izdelkov, ki bi lahko pomenili kršitev pravice.[9] Seznanjeni uporabnik je fiktivna oseba in je v pravu modelov funkcionalno enakovreden povprečnemu potrošniku v pravu znamk in strokovnjaku v patentnem pravu.

19. Sodišče je navedlo značilnosti seznanjenega uporabnika v sodbi PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic[10]. Tako je treba pojem „seznanjeni uporabnik", ki v Uredbi št. 6/2002 ni opredeljen, razumeti kot „vmesni pojem med pojmom povprečnega potrošnika – uporablja se na področju znamk – za katerega se ne zahteva posebnega znanja in ki praviloma ne izvaja neposredne

[8] Glej zlasti sodbo z dne 22. junija 2016, Nikolajeva (C-280/15, EU:C:2016:467, točka 33 in navedena sodna praksa).

[9] O pojmu „seznanjeni uporabnik" v pravu Unije na področju modelov glej zlasti Stone, D., *European Union Design Law: A Practitioners' Guide*, Oxford University Press, 2016, str. od 209 do 229.

[10] Sodba z dne 20. oktobra 2011 (C-281/10 P, v nadaljevanju: sodba PepsiCo, EU:C:2011:679).

primerjave med nasprotujočimi si znamkami, in pojmom strokovnjaka s poglobljeno tehnično usposobljenostjo. Ta pojem pomeni torej „uporabnika, ki ni le povprečno pozoren, temveč je posebno pazljiv, bodisi zaradi osebnih izkušenj bodisi zaradi obsežnega poznavanja zadevnega področja“. [11]

20. Sodišče je pojasnilo, da „[o]znaka ‚seznanjen‘ [...] nakazuje na to, da uporabnik, ne da bi bil snovalec ali tehnični strokovnjak, pozna različne modele, ki obstajajo v zadevnem sektorju, ima nekaj znanja o sestavnih delih, ki jih ti modeli po navadi vsebujejo in je zaradi zanimanja za zadevne izdelke izkazal relativno stopnjo pozornosti pri njihovi uporabi“. [12]

21. Čeprav je Sodišče pojem „seznanjeni uporabnik“ opredelilo v okviru postopka za ugotovitev ničnosti modela Skupnosti in torej na podlagi člena 6 Uredbe št. 6/2002, nič ne kaže, da bi bilo treba ta pojem v zvezi s členom 10 te uredbe razlagati drugače. Nasprotno, na podlagi načela vzajemnosti je obseg varstva modela druga plat njegove individualne narave. [13] Oba je zato treba presojati na podlagi celotnega vtisa, ki se ustvari pri isti fiktivni osebi, in sicer pri seznanjenem uporabniku, ki ima enake značilnosti, ne glede na to, ali gre za veljavnost modela ali za kršitev pravic iz modela. Preudarke Sodišča v sodbi PepsiCo je zato mogoče v celoti prenesti na obravnavano zadevo.

22. Vendar pa predložitveno sodišče meni, da so v primeru videza izdelka iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002 njegovi bistveni elementi v tehnični funkciji značilnosti izgleda izdelka, in sicer v tem, da ga je mogoče povezati z drugimi deli modularnega sistema. Zato je po njegovem mnenju treba šteti, da ima fiktivni seznanjeni uporabnik tehnično znanje in je posebej pazljiv ter da posledično tehnični vidiki vplivajo na celotni vtis, ki ga pri njem ustvari zadevni model.

23. Zdi se mi, da ta pristop ni pravilen.

24. Čeprav ima videz izdelka iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002 nujno tehnično funkcijo, ostaja videz izdelka in je kot tak zaščiten. V skladu z opredelitvijo iz člena 3(a) te uredbe je videz izdelka „izgled celotnega izdelka ali njegovega dela“. Zato ni zaščitena tehnična funkcija izdelka, ki prispeva k celotnemu vtisu, ki ga naredi na seznanjenega uporabnika, temveč le izgled izdelka, torej njegov vizualni vidik. [14] Dejstvo, da izgled izdelkov, za katere veljajo videzi izdelka iz člena 8(3) navedene uredbe, ali vsaj izgled nekaterih njihovih značilnosti narekujejo zahteve po povezavi, te ugotovitve ne spremeni.

25. Nasprotno, seznanjeni uporabnik, kot si ga je zamislilo in predlagalo predložitveno sodišče, je bližje strokovnjaku, ki je v patentnem pravu odgovoren za presojo, ali je izum mogoče patentirati. Vendar se taka presoja ne nanaša na izgled izdelka, temveč na abstraktno idejo, in sicer na rešitev tehničnega problema. Torej je ni mogoče prenesti v pravo modelov.

26. Značilnosti seznanjenega uporabnika, ki jih je navedlo Sodišče v sodbi PepsiCo, torej ostajajo v celoti veljavne v zvezi z videzom izdelka, ki spada pod člen 8(3) Uredbe št. 6/2002. Zdi se, da je ta ugotovitev skladna z mnenjem strank, ki so predložile stališča v tej zadevi.

[11] Sodba PepsiCo (točka 53).

[12] Sodba PepsiCo (točka 59).

[13] To načelo je povzeto po formuli: „To, kar nasprotuje (varstvu modela), če je prej, krši pravice, če je pozneje“. O načelu vzajemnosti glej zlasti Hartwig, H., „Reciprocity in European design law“, v Hartwig, H., (ur.), *Research handbook on design law*, Edward Elgar Publishing, 2021, str. 119.

[14] Glej v tem smislu sodbo z dne 18. marca 2010, Grupo Promer Mon Graphic/UUNT – PepsiCo (Okrogel promocijski izdelek) (T-9/07, EU:T:2010:96, točka 50), in sklepni predlogi generalnega pravobranilca P. Mengozzija v zadevi PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:302, točka 73).

Celotni vtis

27. S tretjim delom prvega vprašanja predložitveno sodišče sprašuje, ali je za namene člena 10 Uredbe št. 6/2002 celotni vtis, ki ga ustvari videz izdelka iz člena 8(3) te uredbe pri seznanjenem uporabniku, lahko predvsem posledica tehničnih vidikov. Odgovor na to vprašanje je treba po mojem mnenju niansirati, kolikor se ti vidiki upoštevajo, čeprav na drugačen način, kot ga zagovarja predložitveno sodišče.

28. V skladu s členom 10(1) Uredbe št. 6/2002 celotni vtis, ki ga model Skupnosti naredi na seznanjenega uporabnika, določa obseg varstva tega videza izdelka v smislu, da vsak videz izdelka, ki na tega uporabnika ne naredi drugačnega celotnega vtisa, krši varstvo, ki ga zagotavlja pravica iz zadevnega modela.

29. Značilnosti seznanjenega uporabnika so navedene v točkah 19 in 20 teh sklepnih predlogov. Iz tega izhaja, da bo celotni vtis, ki se, kolikor je mogoče, ustvari z neposredno primerjavo videzov izdelkov v koliziji,[15] zlasti rezultat posebne pazljivosti tega uporabnika, njegovega obsežnega poznavanja zadevnega sektorja in obstoječih videzov izdelkov ter njegovega zanimanja za zadevne izdelke.[16] Tako bo seznanjeni uporabnik, ne da bi bil tehnični strokovnjak, lahko razlikoval elemente videzov izdelkov, ki so običajno prisotni v izdelkih zadevnega sektorja, od tistih, ki so „novi“. Razlike v inovativnih elementih bodo imele večji vpliv na celotni vtis, ki bo ustvarjen pri takem uporabniku, kot podobnosti v običajnih elementih.[17]

30. Predložitveno sodišče ni navedlo, kaj je po njegovem mnenju tipični uporabnik izdelka, za katerega velja zadevni model.[18] Vendar tudi če bi predložitveno sodišče menilo, da je tipični uporabnik kock za sestavljanje Lego otrok,[19] se pridevnik „seznanjeni“ še naprej v celoti uporablja, tako da tak uporabnik ohrani vse značilnosti, navedene v točkah 19 in 20 teh sklepnih predlogov. Poleg tega se mi zdi, da je glede videzov izdelkov, namenjenih (predvsem) otrokom, splošno znano, da imajo otroci vsaj enako raven znanja in pazljivosti kot odrasli. Dejstvo, da so zadevni videzi zasnovani za izdelke, namenjene otrokom, zato nikakor ne upravičuje tega, da se seznanjenemu uporabniku takih izdelkov pripiše slabše poznavanje zadevnega sektorja ali manjša stopnja pazljivosti.

31. Poleg tega je v uvodni izjavi 14 Uredbe št. 6/2002 navedeno, da je treba obstoj razlike med celotnimi vtisi, ki jih ustvarita dva videza izdelka, ugotoviti zlasti „ob upoštevanju narave izdelka, za katerega se videz izdelka uporablja“. V primeru videzov, uporabljenih za izdelke, ki so del modularnih sistemov, je torej upravičeno šteti, da bo seznanjeni uporabnik upošteval ne le izgled zadevnega izdelka, če ga bo obravnaval ločeno, temveč tudi izgled, ki ga bo imel, ko bo sestavljen z drugimi elementi sistema.

32. Vendar določiti celotni vtis, ki ga videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika, ni samo sebi namen. To je le vmesna faza ocenjevanja obsega varstva modela Skupnosti glede na videz izdelka, ki morda krši pravice iz modela.[20] To presojo opravi sodišče, ki obravnava spor in ki si

15 Sodba PepsiCo (točka 55).

16 Sodba PepsiCo (točki 53 in 59).

17 Glej v tem smislu sodbo z dne 18. marca 2010, Grupo Promer Mon Graphic/UUNT – PepsiCo (Okrogel promocijski izdelek) (T-9/07, EU:T:2010:96, točke od 72 do 82).

18 Poleg tega je praksa pooseblјanja seznanjenega uporabnika s tem, da se mu pripišejo značilnosti resnične osebe, v strokovni literaturi pogosto kritizirana. Pojem seznanjenega uporabnika je namreč pravna fikcija in deluje na višji ravni abstrakcije. Glej zlasti Stone, D., *European Union Design Law: A Practitioners' Guide*, prav tam, str. 219.

19 Po analogiji s tem, kar je Sodišče sprejelo v zadevi PepsiCo (točka 54).

20 Obseg varstva ne obstaja *in abstracto*. V skladu s členom 10 Uredbe št. 6/2002 se namreč ocenjuje glede na drug videz izdelka.

mora „nadeti očala“ seznanjenega uporabnika, da ugotovi, ali videzi izdelka v koliziji na seznanjenega uporabnika naredijo različne celotne vtise. Sodišče bo moralo pri presoji upoštevati okoliščine, ki jih seznanjeni uporabnik morda ne pozna v celoti, vendar jih je v skladu z Uredbo št. 6/2002 treba upoštevati.

33. Člen 8(1) in (2) Uredbe št. 6/2002 tako iz varstva izključuje značilnosti izgleda izdelka, ki jih določa izključno njegova tehnična funkcija, ter značilnosti izgleda izdelka, znane kot „povezava“. Vendar pa člen 8(3) te uredbe določa izjemo v zvezi z medsebojno zamenljivimi deli modularnega sistema. Res je, da je to dobesedno izjema samo od člena 8(2), ne pa tudi od člena 8(1). Vendar pa je Splošno sodišče razsodilo, da je treba zaradi ohranitve polnega učinka člena 8(3) navedene uredbe to določbo razlagati tako, da pomeni tudi izjemo od odstavka 1 tega člena, kadar zadevni videz izdelka spada tako pod odstavek 2 kot pod odstavek 1 tega člena.[21] Tako so značilnosti izgleda izdelka, ki kažejo na povezavo, ta izdelek pa je del modularnega sistema, upravičene do varstva tudi, če jih določa izključno tehnična funkcija izdelka. Prispevajo torej k celotnemu vtisu, ki ga videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika.

34. Nasprotno, na podlagi člena 10(2) Uredbe št. 6/2002 se pri ocenjevanju obsega varstva upošteva stopnja svobode oblikovalca pri razvoju videza izdelka.

35. Na splošno velja, da so tehnične omejitve med dejavniki, ki lahko omejijo svobodo oblikovalca.[22] V zvezi z značilnostmi izgleda izdelka, ki morajo biti v skladu z opredelitvijo iz člena 8(2) Uredbe št. 6/2002 „reproducirane v natančni obliki in dimenzijah“, je po mojem mnenju dopustno upoštevati, da je stopnja svobode oblikovalca minimalna oziroma je celo ni. To velja še toliko bolj, če so te značilnosti določene izključno s tehnično funkcijo zadevnega izdelka, in sicer v obravnavanem primeru s funkcijo povezave.

36. Nizka stopnja svobode oblikovalca ne pripelje do popolne izključitve značilnosti izgleda izdelka iz celotnega vtisa, ki ga zadevni videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika.[23] Vendar pa bo vplivala na primerjavo celotnega vtisa videzov izdelkov v koliziji v skladu s pravilom, ki ga Splošno sodišče imenuje „pravilo o obratni sorazmernosti“.[24] V skladu s tem pravilom bolj ko je svoboda oblikovalca pri razvoju videza izdelka pri izpodbijanem modelu omejena, manjše razlike med videzoma izdelkov pri zadevnih modelih zadoščajo, da se na seznanjenega uporabnika naredi drugačen celotni vtis. To je tako, ker bodo te podobnosti med videzoma izdelkov pri zadevnih modelih, ker se podobnosti med videzoma izdelkov zadevnih modelov nanašajo na skupne značilnosti, pri razvoju katerih je svoboda oblikovalca omejena zlasti s tehničnimi omejitvami, le malo pomembne za celotni vtis, ki ga pri seznanjenem uporabniku ustvarita ta videza izdelkov.[25]

[21] Glej v tem smislu sodbo z dne 24. marca 2021, Lego/EUIPO – Delta Sport Handelskontor (Igralna kocka za sestavljanje iz igralnega seta za sestavljanje) (T-515/19, EU:T:2021:155, točka 80).

[22] Sodbi z dne 18. marca 2010, Grupo Promer Mon Graphic/UUNT – PepsiCo (Okrogel promocijski izdelek) (T-9/07, EU:T:2010:96, točka 67), in z dne 6. septembra 2023, Cayago Tec/EUIPO – iAqua (Shenzhen) (Vodni skuterji, motorni čolni) (T-377/22, EU:T:2023:504, točka 46 in navedena sodna praksa). Glej tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Mengozzija v zadevi PepsiCo/Grupo Promer Mon Graphic (C-281/10 P, EU:C:2011:302, točka 31).

[23] Drugače od značilnosti iz člena 8(1) in (2) Uredbe št. 6/2002, ki sploh ne prispevajo k temu vtisu, razen če so zajete z odstavkom 3 tega člena.

[24] Sodba z dne 6. septembra 2023, Cayago Tec/EUIPO – iAqua (Shenzhen) (Vodni skuterji, motorni čolni) (T-377/22, EU:T:2023:504, točka 48 in navedena sodna praksa).

[25] Sodba z dne 18, marca 2010, Grupo Promer Mon Graphic/UUNT – PepsiCo (Okrogel promocijski izdelek) (T-9/07, EU:T:2010:96, točki 67 in 72).

37. Pri videzih, uporabljenih za izdelke, ki so del modularnega sistema, kot so kocke za sestavljanje, lahko značilnosti povezave z drugimi deli izdelka ali značilnosti, ki jih določa tehnična funkcija teh izdelkov, pomenijo velik delež značilnosti izgleda takih izdelkov.[26] Te značilnosti ostanejo zaščitene na podlagi izjeme iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002. Ker pa je svoboda oblikovalca pri njihovem razvoju zelo omejena, bo njihov vpliv pri primerjavi celotnega vtisa, ki ga videza izdelka v koliziji naredita na seznanjenega uporabnika, zelo zmanjšan. Zato se je mogoče izogniti ugotovitvi kršitve že z minimalnimi razlikami v zadevnih videzih izdelka.

38. Zato se postavlja vprašanje, ali ne bi bilo treba za ohranitev polnega učinka člena 8(3) Uredbe št. 6/2002 te določbe razlagati tudi kot izjemo od člena 10(2) te uredbe. Vendar menim, da je treba na to vprašanje odgovoriti nikalno.

39. Prvič, res je, da je Splošno sodišče odločilo, da je treba člen 8(3) Uredbe št. 6/2002, ki glede na svoje besedilo odstopa le od odstavka 2 tega člena, razumeti tako, da odstopa tudi od odstavka 1 tega člena.[27] Vendar pa je v tem primeru položaj drugačen od tistega iz člena 10(2) te uredbe.

40. Odstavka 1 in 2 člena 8 Uredbe št. 6/2002 se namreč nanašata na isto problematiko, in sicer na zmožnost dveh kategorij značilnosti izgleda izdelkov, da postaneta predmet varstva: značilnosti, ki jih določa izključno tehnična funkcija, in značilnosti povezave z drugim delom izdelka. Zato je izjemo v zvezi s to drugo kategorijo upravičeno razširiti na značilnosti, ki spadajo tako v drugo kot v prvo kategorijo. V nasprotnem primeru bi se ta izjema uporabljala nesomerno, saj bi koristila le tistim značilnostim iz člena 8(2) Uredbe št. 6/2002, ki niso hkrati zajete v odstavku 1 tega člena, medtem ko naj bi se odstavek 3 tega člena uporabljal za vse značilnosti, zajete v odstavku 2 tega člena.[28] Ker so značilnosti povezave z drugimi deli izdelka pogosto določene izključno z njihovo tehnično funkcijo,[29] bi bil polni učinek člena 8(3) Uredbe št. 6/2002 znatno oslabljen.

41. To pa ne velja za člen 10(2) Uredbe št. 6/2002. Ta določba se nanaša na drugačno problematiko, in sicer upoštevanje stopnje svobode oblikovalca zadevnega modela Skupnosti pri ocenjevanju obsega varstva. Ta se namreč ne nanaša le na videze izdelkov, ki jih zajema člen 8(3) te uredbe, temveč na vse videze izdelkov brez razlikovanja, pri čemer lahko svobodo oblikovalca omejujejo tudi drugi dejavniki, ne le tehnične omejitve. Torej ni nevarnosti nesomerne uporabe te določbe. Ker torej v tej uredbi ni navedeno nič v tem smislu, ni razloga, da bi videze izdelkov, ki spadajo pod člen 8(3) iste uredbe, izključili iz uporabe njenega člena 10(2).

42. Drugič, ta ugotovitev je podkrepljena s samim besedilom člena 8(3) Uredbe št. 6/2002. Ta določba namreč zahteva, da morajo videzi izdelka, ki spadajo pod njo, da bi bili varovani kot modeli med drugim izpolnjevati pogoj iz člena 6 te uredbe, in sicer da morajo imeti individualno naravo. Ta individualna narava se ocenjuje v zvezi z vsakim videzom izdelka, razkritim pred vložitvijo prijave za registracijo modela (ali morda pred datumom zahteve za prednostno pravico). Člen 6(2) navedene uredbe določa pravilo, podobno tistemu iz člena 10(2) te uredbe, po katerem se pri ocenjevanju individualne narave upošteva stopnja svobode oblikovalca.

[26] Za ponazoritev je odbor za pritožbe EUIPO v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 24. marca 2021, Lego/EUIPO – Delta Sport Handelskontor (Igralna kocka za sestavljanje iz igralnega seta za sestavljanje) (T-515/19, EU:T:2021:155), opredelil šest značilnosti izgleda zadevnega izdelka (kocka Lego, ki se je razlikovala od tistih, ki so se obravnavale v postopku v glavni stvari), kjer so bile vse določene izključno z njegovo tehnično funkcijo. Splošno sodišče je nato ugotovilo obstoj ene same dodatne značilnosti, za katero je menilo, da je ne določa tehnična funkcija tega izdelka (glej točke od 102 do 114 te sodbe).

[27] Sodba z dne 24. marca 2021, Lego/EUIPO – Delta Sport Handelskontor (Igralna kocka za sestavljanje iz igralnega seta za sestavljanje) (T-515/19, EU:T:2021:155, točka 80).

[28] Glej v tem smislu sodbo z dne 24. marca 2021, Lego/EUIPO – Delta Sport Handelskontor (Igralna kocka za sestavljanje iz igralnega seta za sestavljanje) (T-515/19, EU:T:2021:155, točke od 77 do 79).

[29] Glej točko 37 teh sklepnih predlogov.

43. V skladu z načelom vzajemnosti [30] je obseg varstva, določen v skladu s členom 10 Uredbe št. 6/2002, simetričen z individualno naravo zadevnega videza izdelka, ocenjeno v skladu s členom 6 navedene uredbe. Ne morejo torej obstajati modeli, za katere se obseg varstva v zvezi z videzi izdelka, ki bi lahko kršili pravice iz modela, določi v skladu s pravili, ki so manj stroga od tistih, v skladu s katerimi se ocenjuje njihova individualna narava v zvezi s predhodnimi modeli. Za tak primer bi šlo, če bi se stopnja svobode oblikovalca upoštevala pri ocenjevanju individualne narave, s čimer bi se znižal prag razlike, potreben za priznanje take narave, in se ne bi upoštevala pri ocenjevanju obsega varstva, s čimer bi se zvišal prag razlike, potreben za to, da se ne ugotovi kršitve.

44. To bi pripeljalo do absurdnega rezultata. Predhodni model bi lahko namreč pri seznanjenem uporabniku ustvaril celotni vtis, ki bi se razlikoval od vtisa drugega videza izdelka, ki je registriran ali za katerega se zahteva registracija, zaradi česar bi bilo nemogoče izpodbijati to registracijo ali veljavnost modela, [31] po drugi strani pa bi se lahko štelo, da krši ta isti registrirani model. Tako bi lahko imetnik registriranega modela izločil predhodne modele s trga, ne da bi njihovi imetniki lahko izpodbijali veljavnost tega registriranega modela.

45. Načelo vzajemnosti torej zahteva, da se stopnja svobode oblikovalca upošteva pri vseh videzih izdelka, vključno s tistimi iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002, tako pri ocenjevanju individualne narave kot pri ocenjevanju obsega varstva.

46. Nazadnje in tretjič, čeprav člen 8(3) Uredbe št. 6/2002 dovoljuje varstvo videza, uporabljenega za izdelke, ki so medsebojno zamenljivi deli modularnega sistema, kljub funkcionalnim značilnostim izgleda teh izdelkov, splošni cilj te uredbe ostaja tisti iz njene uvodne izjave 10, in sicer ne ovirati tehnoloških inovacij ali vzajemnega delovanja izdelkov različnih znamk s tem, da se prizna varstvo značilnostim, ki jih določa izključno tehnična funkcija ali ki omogočajo, da se izdelek mehansko poveže z drugim izdelkom.

47. Ta cilj bi bil ogrožen, če bi bile značilnosti izgleda izdelkov, ki kažejo na povezavo z drugimi deli izdelka in so del modularnega sistema ter v tem izgledu pogosto prevladujejo, lahko odločilne za celoten vtis, ki ga naredijo na seznanjenega uporabnika za namene ocenjevanja obsega varstva zadevnih videzov izdelkov. Upoštevanje stopnje svobode oblikovalca v okviru te naloge po mojem mnenju omogoča uresničitev tega cilja, ne da bi se pri tem postavilo pod vprašaj polni učinek izjeme iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002.

Odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje

48. Glede na informacije iz predloga za sprejetje predhodne odločbe je prav skrb za ohranitev cilja, omenjenega v točki 46 teh sklepnih predlogov, pripeljala predložitveno sodišče do vprašanja, ali je treba za določitev obsega varstva videza modelov iz člena 8(3) Uredbe št. 6/2002 uporabiti posebna merila ob upoštevanju posebnosti teh modelov.

49. Vendar menim, kot izhaja iz zgornjih premislekov, da ravno stroga in popolna uporaba določb Uredbe št. 6/2002, kot jih razlagata sodišči Unije, omogoča doseganje tega cilja, pri tem pa se spoštuje polni učinek člena 8(3) te uredbe.

[30] Glej točko 21 teh sklepnih predlogov.

[31] Veljavnost modela se med drugim ocenjuje glede na zahtevo po individualni naravi, glej člen 25(1)(b) Uredbe št. 6/2002.

50. Predlagam torej, da se na prvo vprašanje za predhodno odločanje odgovori, da je treba člen 10 Uredbe št. 6/2002 razlagati tako, da se obseg varstva videza izdelka, ki spada pod člen 8(3) te uredbe, določi glede na celoten vtis, ki ga ta videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika, ki je, ne da bi bil snovalec ali tehnični strokovnjak, seznanjen z različnimi modeli, ki obstajajo v zadevnem sektorju, ima določeno stopnjo znanja o elementih, ki jih ti modeli običajno vsebujejo, in zaradi svojega zanimanja za zadevne izdelke kaže sorazmerno visoko stopnjo pozornosti, ko jih uporablja kot elemente modularnega sistema, katerega del so. Pri ocenjevanju obsega varstva se upošteva stopnja svobode oblikovalca zadevnega videza izdelka, vključno pri razvijanju značilnosti izgleda izdelka, potrebnih za povezavo z drugimi deli tega izdelka.

Predlog

51. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je postavilo Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti, Madžarska) odgovori:

Člen 10 Uredbe Sveta (ES) št. 6/2002 z dne 12. decembra 2001 o modelih Skupnosti

je treba razlagati tako, da

se obseg varstva videza izdelka, ki spada pod člen 8(3) te uredbe, določi glede na celoten vtis, ki ga ta videz izdelka naredi na seznanjenega uporabnika, ki je, ne da bi bil snovalec ali tehnični strokovnjak, seznanjen z različnimi modeli, ki obstajajo v zadevnem sektorju, ima določeno stopnjo znanja o elementih, ki jih ti modeli običajno vsebujejo, in zaradi svojega zanimanja za zadevne izdelke kaže sorazmerno visoko stopnjo pozornosti, ko jih uporablja kot elemente modularnega sistema, katerega del so. Pri ocenjevanju obsega varstva se upošteva stopnja svobode oblikovalca zadevnega videza izdelka, vključno pri razvijanju značilnosti izgleda izdelka, potrebnih za povezavo z drugimi deli tega izdelka.